

อนุผนวก 4 ของผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่อง “การจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของประเทศไทย” มีการดำเนินการขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อยืนยันถึงความเที่ยงตรงของการเสนอผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ได้มุ่งเน้นไปที่ประชากร 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยปฏิบัติงานหลักของ ศรชล. ซึ่งได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมประมง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมศุลกากร และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้ประโยชน์จากทะเล วิธีการเก็บข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพตามที่กล่าวข้างต้นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ทุกภาคส่วนเห็นพ้องว่า ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้นมากมายนานาชาติสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รศ.ดร.เดวิด คัดดี้ ๆ ที่ประเมินว่า ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีมูลค่ารวมกว่า 7.5 ล้านล้านบาท/ปี ถึงแม้ว่าในช่วงการเก็บข้อมูลจะไม่มีมูลค่าผลประโยชน์เป็นตัวเลขมายืนยันทางวิชาการ แต่ก็สามารถสรุปเบื้องต้นได้จากความคิดเห็นของผู้แทนส่วนราชการและผู้ประกอบการหลายท่านที่ว่า มูลค่าผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจริง ๆ มีมากกว่านั้น

2. ภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีหลากหลาย สำหรับปัญหาที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลคือ ความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรในทะเลและความปลอดภัยในชีวิตเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องได้รับการแก้ไข ส่วนปัญหาการลักลอบจับสัตว์น้ำ แรงงานต่างด้าว ยาเสพติด การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มลพิษทางทะเล การค้ามนุษย์ การกัดเซาะชายฝั่ง และอื่น ๆ มีความสำคัญน้อยลงไป

3. ข้อจำกัดของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการโดยเร็ว ทั้งนี้จากข้อมูลที่เก็บได้ในพื้นที่เป็นผลมาจากสาเหตุดังนี้

3.1 หน่วยต้นสังกัดของหน่วยปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมประมง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) ไม่ได้ให้ความสำคัญกับหน่วยที่ปฏิบัติงานในทะเลอย่างเพียงพอ จึงไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 หน่วยปฏิบัติในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์จากการเพิกเฉย การละเว้น การไม่บังคับใช้กฎหมาย รวมไปถึงการรับสินบน

3.3 วัฒนธรรมองค์กรของบางหน่วยงานทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ

3.4 ที่ผ่านมากองทัพเรือให้ความสำคัญกับการป้องกันประเทศ จนทำให้เกิดข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น ไม่ได้มีการเตรียมคนและยุทโธปกรณ์ที่จะทำงานด้านนี้อย่างเพียงพอ

3.5 การแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพลทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

3.6 การแย่งชิงผลงานและงบประมาณระหว่างหน่วยงาน

3.7 โครงสร้างของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในปัจจุบัน ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยสมบูรณ์

4. จากการเก็บข้อมูลทั้งจากหน่วยปฏิบัติในทะเลและผู้ใช้ประโยชน์จากทะเล ต่างยืนยันปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง ของหน่วยดังนี้

4.1 งบประมาณปฏิบัติการไม่เพียงพอ ทำให้ทุกหน่วยต้องยึดถือภารกิจตนเป็นหลัก

4.2 ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาสั่งการ

4.3 ไม่มีการบูรณาการกันอย่างจริงจัง

4.4 เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติของหน่วยงานทางทะเลอย่างถ่องแท้

4.5 องค์กรบุคคลมีพื้นฐานต่างกัน ขาดการฝึกปฏิบัติงานร่วมกัน

4.6 ขาดประสิทธิภาพด้านการประสานการปฏิบัติ

4.7 กฎหมายล้าสมัย มีอำนาจไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.8 ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่สามารถทำความตกลงกับหน่วยงานต่างประเทศได้

4.9 ภาพงานถูกกลืนเป็นภาพงานของกองทัพเรือ

5. เมื่อนำปัญหา/อุปสรรค/ข้อขัดข้อง ตามที่กล่าวข้างต้นมาสรุปจะได้ประเด็นสาเหตุของปัญหาในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลดังต่อไปนี้

5.1 ข้อจำกัดของหน่วยปฏิบัติในด้านยุทโธปกรณ์และงบประมาณปฏิบัติการ

5.2 วัฒนธรรมองค์กรไม่เอื้อในการปฏิบัติ

5.3 ความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในภารกิจหน้าที่

5.4 การละเว้นไม่ปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

5.5 ความซ้ำซ้อนในเรื่องอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

5.6 กระบวนการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในทะเล

5.7 การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ

6. ซึ่งหากประเด็นสาเหตุของปัญหาในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอีก และส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ความมั่งคั่ง และศักดิ์ศรีของประเทศ ยกตัวอย่างสำคัญ ๆ เช่น

6.1 ไม่สามารถเผชิญกับภัยคุกคามทางทะเลรูปแบบใหม่ ทั้งในด้านความมั่นคงและความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างไม่สามารถประเมินค่าได้

6.3 สูญเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

6.4 ความขัดแย้งของประชาชนอันเนื่องมาจากการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเลรุนแรงขึ้น

6.5 ขาดโอกาสในการแสวงความร่วมมือกับต่างประเทศ

7. ทั้งผู้บริหารระดับสูง ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และผู้ใช้ประโยชน์จากทะเลต่างเห็นพ้องถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีหน่วยยามฝั่งเพื่อทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ไม่เช่นนั้นความเสียหายจะเกิดขึ้นแก่ประเทศไทย โดยให้ข้อคิดเกี่ยวกับรูปแบบหน่วยยามฝั่งที่จะจัดตั้งว่าจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง และที่สำคัญต้องเป็นมืออาชีพเหมือนหน่วยยามฝั่งต่างประเทศ มิฉะนั้นจะกลายเป็นหน่วยงานที่สร้างปัญหาแทนที่จะแก้ปัญหา ทั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดคือ รูปแบบที่ 1 จัดตั้งเป็นองค์กรประสานงาน รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 จัดตั้งเป็นหน่วยยามฝั่งภายใต้กองทัพเรือ